

Evaluering av nasjonale kompetansetjenester 2014

Kriterier i denne evalueringen bygger på regelverk fastsatt i forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten av 17. desember 2010, kapittel 4, og tilhørende veileder om Godkjenning av nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten, sist revidert 1. mai 2014.

Navn på tjenesten:	Nasjonal kompetansetjeneste for funksjonelle mage-tarmsykdommer						
Lokalisering:	Helse Bergen HF						
<p>Tjenestens innhold: <i>Nasjonale kompetansetjenester er et virkemiddel for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde. Det skal utarbeides en kort beskrivelse (inntil 100 ord) av tjenestens innhold, formål og avgrensning. Beskrivelsen skal være forståelig for brukere og publikum generelt.</i></p>							
<p>Ja Nei Ikke oppgitt</p>							
<table border="1"> <tr> <td>Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>				Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?			
Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?							
<p>Kommentar:</p> <p>Dagens beskrivelser av innhold, formål og avgrensning for de nasjonale tjenestene varierer både i kvalitet og innhold. Noen av beskrivelsene reflekterer ikke tjenestens innhold, noen er vanskelig å forstå for brukere av tjenesten og noen er ikke i tråd med regelverk for ordningen.</p> <p>Helsedirektoratet har iverksatt et arbeid for å få utarbeidet beskrivelser for alle nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten etter en felles mal. Dette arbeidet vil bli ferdigstilt i 2015.</p> <p>Gjeldende beskrivelse av tjenestens innhold, formål og avgrensning er derfor ikke vurdert for 2014.</p>							

Kvalitetssystem:

Formålet med å etablere en nasjonal kompetansetjeneste, er å utvikle og heve kvaliteten på de leverte tjenestene i hele utrednings- og behandlingsforløpet. For å kunne ivareta dette skal nasjonale kompetansetjenester etablere system for å kunne overvåke behandlingsresultater innenfor kompetansetjenestens ansvarsområde. Dette kan gjøres for eksempel ved bruk av medisinske kvalitetsregistre og biobanker mv.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?			X
Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?	X		

Kommentar: Det fremgår at tjenesten har et medisinsk kvalitetsregister for funksjonelle tarmplager. Etter hva vi forstår av referansegruppen tilbakemelding er dette et lokalt register.

Det forutsettes at en Nasjonal kompetansetjeneste etablerer systemer for å overvåke og følge opp behandlingsresultater innenfor tjenestens ansvarsområde. En nasjonal kompetansetjeneste vil være avhengig av et slikt system for å kunne planlegge drift av kompetansetjenesten og vite hvilke tiltak som må iverksettes for å utvikle og heve kvaliteten på utredning og behandling innenfor tjenestens ansvarsområde i hele landet.

Forskning:

Nasjonale kompetansetjenester skal delta i forskning og etablering/oppbygging og deltagelse i nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

Den fremste oppgaven til en kompetansetjeneste er å bygge opp og spre kompetanse. Denne kompetansen må bygge på kunnskap som er vitenskapelig dokumentert. Slik kunnskap fremskaffes gjennom forskning, kunnskapsoppsummeringer og medisinsk metodevurdering m.m. I og med at det primære mål er å bygge opp kompetanse i andre regioner, er det viktig at disse trekkes med i forskningssamarbeid og faglige nettverk.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Drives det forskning ved tjenesten?	X		
Er det etablert forskningsnettverk hvor andre regioner inngår?		X	

Kommentar:

Årsrapporten viser til en rekke vitenskapelig artikler som er publisert i 2014. Videre vises det til en rekke forskningsprosjekt som pågår. Ingen av disse involverer forskningsmiljø i andre helseregioner. Som det fremgår av referansegruppens tilbakemelding er denne tjenesten knytte til et fagmiljø med betydelig forskningskompetanse.

For senere rapporteringer etterlyses det en kort beskrivelse av behovet for forskning innen dette fagområdet og i hvilken grad forskningen bidrar til å utvikle og heve kvaliteten på utredning og behandling pasienter med funksjonelle mage- tarmsykdommer.

Kompetansespredning:

En nasjonal kompetansetjeneste er i første rekke etablert for å bygge opp og spre kompetanse. Dette skal skje innenfor en rimelig tidshorison. For å oppnå ønsket effekt innenfor en tidsplan, kreves et systematisk arbeid. Alle nasjonale kompetansetjenester skal derfor utarbeide en plan for kompetansespredning. En slik plan skal bygge på en analyse/kartlegging av behov og virkemiddel, og er et verktøy til å oppnå tjenestens resultatmål.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Har tjenesten utarbeidet en plan for kompetansespredning?		X	

Kommentar:

Denne tjenesten ble satt i drift i september 2014 og har allerede gjennomført kurs for helsepersonell. Tjenesten driver også lokale kurs for pasienter. Tjenesten planlegger en kartlegging av hva som allerede finnes av slike kurs nasjonalt.

Ved søknad om etablering av denne nasjonale kompetansetjenesten ble det vist til at dette fagområdet var kompetansesvakt, dvs at helsetjenesten manglet kompetanse når det gjaldt undersøkelse og behandling av funksjonelle mage- tarmsykdommer. Denne tjenesten er etablert for å bygge opp og spre kompetanse om dette tema og for å gjøre andre gode. For å kunne gjøre dette på en systematisk måte, forutsettes det at tjenesten utarbeider en plan for kompetansespredning. En slik plan bygger på kartlegging og analyse av behov for kompetansespredning. Planen skal beskrive hvordan dere skal bygge opp og spre kompetanse slik at alle helseregionene og helsetjenesten som sådan på sikt får tilstrekkelig kompetanse til å ivareta dette fagområdet selv.

Resultatmål:

Nasjonale kompetansetjenester etableres for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde innenfor en rimelig tidshorison. Kompetansetjenesten skal utarbeide resultatmål for de oppgaver som er tillagt tjenesten og et system for å dokumentere oppnådde resultat. Resultatmål for tjenesten skal være operasjonaliserbare og skal kunne måles.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det utarbeidet resultatmål for tjenesten?		X	

Kommentar: Det skal utarbeides resultatmål for tjenesten. Gjennom dette arbeidet vil dere muligens oppleve at de mer kortsiktige resultatmål til bruk for årlig virksomhetsplan kommer opp først. Det er imidlertid viktig å huske på at tjenesten trenger både kortsiktige og mer langsiktige resultatmål.

En nasjonal kompetansetjeneste i spesialisthelsetjenesten er etablert for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde innenfor en rimelig tidshorison. Det betyr at alle nasjonale kompetansetjenester har en avmålt tid til å bygge opp og spre kompetansen innenfor de fagområder som er beskrevet som kompetansesvake. I det perspektivet skal tjenesten utarbeide et overordnet resultatmål som tydeliggjør hvorfor tjenesten ble etablert, hva en har ønsket å oppnå ved å etablere denne tjenesten og når en ser for seg at dette resultatmålet kan nås.

Referansegruppe:

Det skal oppnevnes en faglige referansegrupper for alle nasjonale tjenester. Gruppenes fremste oppgaver er å bidra til at de nasjonale tjenestene blir drevet i tråd med intensjonen og at de avgir årlig rapportering fra sitt arbeid. Oppgaver, sammensetning og funksjon fremgår av referansegruppens mandat og regelverk for ordningen.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det oppnevnt referansegruppe til tjenesten?	X		
Har referansegruppen godkjent tjenestens årsrapport?	X		
Representerer leder av referansegruppen en annen helseregion enn den region hvor tjenesten er lokalisert?		X	
Er alle helseregioner representert i referansegruppen?	X		
Har referansegruppen brukerrepresentasjon?	X		
Er det vurdert deltagelse fra andre aktører i referansegruppen?	X		

Kommentar: Det er etablert en faglig referansegruppe for tjenesten. Referansegruppen har godkjent tjenestens årsrapport. Det vises til gode innspill i referansegruppens tilbakemelding.

Ved senere tilbakemeldinger er det viktig at referansegruppen setter fokus på at denne tjenesten ble etablert fordi helseregionene mente at det var behov for å bygge opp kompetanse i helseregionene og i helsetjenesten for øvrig. Referansegruppens tilbakemelding er viktig for å kunne fastslå om tjenesten fungerer i tråd med intensjonen og at kompetanseoppbyggingen i den enkelte helseregion og i primærhelsetjenesten skjer i tråd med plan og resultatmål for tjenesten.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling:

Helsedirektoratets vurdering er basert på opplysninger gitt i årsrapport fra tjenesten og kommentarer gitt av den faglige referansegruppen. Vurderingstema bygger på regelverk for ordningen.

Det vises til kommentarer gitt for det enkelte punkt i denne evalueringen.

Som det fremgår er denne tjenesten under etablering. Mye er allerede på plass. Vi ser av årsrapport at tjenesten også er knyttet til en regional funksjon, og oppfatter et dette i første rekke er for å være klinikknært og sånn sett ikke inngår som en del av den nasjonale tjenesten.

Vi ønsker dere lykke til med etableringen.

Konklusjon: Anbefales videreført